

CONINKLIJKE COURANT.

Donderdag

den 17 November.

H O L L A N D.

AMSTERDAM den 16 November.

By koninklijk decreet, van den 15den dezer maand, is, uit de ingezondene nominatie, voor het Wapenend Luchtvaart, voor het departement Amstelland, tot nu van bevelde beoemd, de Her Mr. G. Dommer, in plaats van den Ridder J. Kerst van Weerdestein, overleden.

De Minister van binnenlandsche zaken, als daar toe door Zijne Excellentie speciaal gelast zijnde, herinnert een legelijk, wien zulks moge aangaan, dat, bij art. 5 der constitutie van het koninkrijk is bepaald geworden: „ dat ieder burger het regt heeft, om verzoeken of voordragen aan de daar toe bevoegde magt schriftelijk intedienen, mits die persoonlijk en niet uit naam van meerdere worden ondertekend, welk laatste alleen zal kunnen geschieden door of van wagens lichamen, wettig zamengesteld en als zoodanig erkend, en dan nog niet anders dan over onderwerpen tot derzelve bepaalde werkzaamheden behorende.”

En waarfchouwt dus een ieder, dat, uit dien hoofde, niet alleen geene diergelijke verzoeken of voordragen, uit naam van meerdere ondertekend, zullen worden aangenomen, maar dat voortaan zulks als een overtreding der wet moet worden aangemerkt en gestraft.

Amsterdam, den 3dan November 1808. De Minister voorzicnd, F. VAN LEYDEN.

F R A N K R Y K.

FLORENCE den 28 October.

Uit eenen brief, in dato den 26sten October, geschreeven door den Gouverneur-Generaal van Toskanen, aan den Maire van Florence.

Ik heb de eer, Mijn Heer de Maire, u kennis te geven, dat de geschenken, welke te Florence en elders verspreid waren, over het Janenian van het eiland Giglio, door de Engelschen, volstrekt valsch zijn; in dit opzichte is een Atte-de-Gamp aangekomen van den Generaal Dumas, Commandant van Sienna, onder wiens orders het eiland Giglio staat; bij het aangekomen de valscheit van deze tijding. Ik heb gedacht, Mijn Heer de Maire, dat het te passe kwam, om u het advies, het welk ik de eer heb u te laten toekomen, te doen kennen.

NANCY den 8 November.

Sinds twee dagen zijn thier doorgekomen de Graaf van Metternich, Minister van Oostenryk te Parys; de Graaf van Kapff, Minister-Plenipotentiaris van den Koning van Württemberg, van Parys naar Stuttgart terugkeerende, en een courier van den Graaf van Romanzow, Staats-Minister van Rusland, te Parys, welke naar Witten, en van daar naar Petersburg; men geloof, dat deze laatste de bringer is van het antwoord, hetwelk het koninkrijk Engeland, op den brief door den Keizer van Rusland aan den Koning van Engeland geschreven, heeft gegeven.

PARYS den 12 November.

Uit Boulogne wordt gemeld, dat men aldaar een aanzienlijk aantal troepen te gemoec zag, en dat de flotille met een grooten over gewapend werd. De Generaal van Dumais heeft zijn hoofdkwartier in die stad gevestigd.

Uit Londen wordt het volgende gemeld:

„ Het eiland St. Domingo bevindt zich in eenen zeer vreedenden toestand; de levensmiddelen zijn 'er, sints het aangevoerde, tot buitenspoorige prijzen gestegen; de koloniale producten vinden geenen uitweg meer. Het geheele departement is in eenen volslagen staat van regeringloosheid; de bevolking volgt den anderen; de eenzellige kooplieden, die zich aan de kust hebben ter nedergezet, maken zich gereed om te vertrekken; aangezien zij 'er geenen handel meer kunnen drijven. Het zuidelijk gedeelte van het eiland is in eenen meer-gerusten staat; de negers aldaar hebben manufacturen opgericht, ten einde die van Europa te kunnen ontharen.”

(Journal de l'Empire van den 12 Nov.)

N A P E L S.

NAPELS den 26 October.

In den nacht van den 26sten rigte een kleine siciliaansche kapitein, komende van Monte-Cristo, en niet wetende, dat Capri in de magt van 's Konings wapenen was gevallen, zich naar dat eiland. Op den aanroep, heeft hij geantwoord George. Men heeft hem laten naderen en het anker werpen. De equipage, ten getale van 22 personen, is oogenblikkelijk gevangen genomen.

(Journal de l'Empire van den 12 Nov.)

R U S L A N D.

PETERSBURG den 11 October.

Uit de berichten van de operatiën der russische armee in Finland, door de hof-courant van den 1sten October medegedeeld.

Omstreeks denzelfden tijd ondervond de Adjudant-Generaal Vorst Dolgorokow eenige verhoging van zijne ziekte; en nam verduer het kommando over. Tevens gaf hij aan de voorhoede bevel, Taiwola te bezetten en hij zelf rukte met de overige troepen voort. Hij marcheerde op eenen dag 50 wersten, en zond daarbij 4 kanonbaarbooren af, met bevel, nog voor Kuopio, naar Melonjesalij koers te zetten.

Op zulk eene wijze steeds voorwaarts rukkende, bezette de Adjudant-Generaal Dolgorokow, den 16ten September, Ruutawest.

Bij de annadering zijner voorhoede, onder kommando van den Generaal-Majoor Alkoejew, trokken de vijandelijke piketten, bij Melonjesalij, in den grootsten spoed, terug.

Den 16ten bezette de Adjudant-Generaal Vorst Dolgorokow Jnowira, alwaar hem een arm der zee, die de vijanden breedte heeft, van den vijand afscheidde. Hij beval, groote boomen in het water te laten, en bemandede dezelve met uitgezochte scherpschieters. Vervolgens gaf hij bevel, eenige hutten omzerukken, het, in ongemeen korten tijd, daarvan vloten te versperden, en alstoen, in 'svijand aangezigt, de troepen overasten, nadat hij op den oever, op wel gekozen plaatsen, batterijen had laten aanvoeren; de kavallerie zwom over. Op zulk eene wijze geraakte hij, in korten tijd, met zijne geheele voorhoede, over den arm der zee; waarbij het den vijand op geenerlei wijze mogelijk was, dezen snellen overtocht weetland te bieden. Onze voorhoede beheerste de het dorp Kasolotrando, rukte nog een weinigt voort, deed verhakkingen in het woud en poederde zich achter hetzelfde. Omstreeks dezen tijd verliet de vijand, in den grootsten spoed, zijne sterke en bijna onoverwinnbare positie bij Taiwola, (deze positie rondert zich van die van Kuopio door eenen arm van de zee af, die 7 wersten breedte heeft,) en retireerde zich naar het dorp Kasurillo.

Van den 19den September, is het rapport van den Luitenant-Generaal Turshkow ingekomen, beherzende, dat, na dat de vijand de positie bij Taiwola verlaten heeft, men den 17den alleenlijk vijandelijke advies posities gevonden heeft, welke omver geworpen zijn. Twee compagnieën werden op boorden naar Carellen, heen gezonden, om de gemeenschap met den Adjudant-Generaal Vorst Dolgorokow te openen.

Omstreeks dezen tijd zette het corps van den Luitenant-Generaal Turshkow naar Taiwola over, en vereenigde zich met het detachement van den Adjudant-Generaal Vorst Dolgorokow, welks russische bewegingen eenigzins deze vereeniging tot stand gebragt hebben, door middel van welke het het gansche corps tot uitvoering van het hoofd-operatiën-plan mede werken zal.

(Hamburger Correspondent van den 29 Oct.)

H O N G A R Y E N.

PRESBURG den 25 October.

De Generaal Baron van Vincent is, eenige dagen geleden, over Weenen, van Erfurt alhier aangekomen.

Den 26sten dezer hebben de staten hunne drie-en-twintigste zitting gehouden, in dewelke de volgende declaratie gelezen, en met eenparige betuigingen van genoegen, ontvangen is:

W J F R A N S I, end.

„ Gij hebt den ernstigen lijver, welke uwe voorgangets tijd tot de verdediging van den troon, en tot handhaving van onze constitutie hebben, ver te boven gekend; door de twee declaratiën, die gij, den 13den September en den 1sten October, aan onze goedkeuring onderworpen hebt, en welke strekken, om, goddurende drie jaren, de armee van ons koninkrijk geheel en al ter onzer dispositie te stellen; derwijze, dat wij dezelve tot onze en uwer verdediging, naar dat de omstandigheden zulke zonden vereischen, kunnen verzamelen. Deze plegtige aanbieding, die gij, met uwe wenschen, op onzen naamdag, gedaan hebt, is voor u even vereerende, als zij voor ons aangenaam geweest is; dewijl zij een bewijs is van uw vertrouwen ten onzen opzichte, even als van een standig vooruitzigt met betrekking tot de omstandigheden, in dewelken wij ons bevinden. Van onzen kant zullen wij niet minder zorgen; om alle de rampen van des oeffens van ons te verwijderen; en den onsestand van onzer armee, ter den 1sten en de eer van den troon, te behouden. Uwe lijver heeft zich niet tot het tegenwoordige bepaald; uwe verlichte en mededijdige bedoelingen hebben zich ook tot het toekomende uitgestrekt; dewijl edelmoediglijk medetewerken tot de stichting van eenen akademië tot onderwijs van de hongarische jeugd, in de onderscheidene künsten, die tot de krijgskunst vereischen worden. Om van onze zijde hetzelfde tot deze nuttige stichting medetewerken, hebben wij u het gebod van het oude Testament, te Watten, overgelaten; en wij bevestigden de belofte van hetzelfde, ter eere van onze doortrechte Edingeroede, den naam van Lidovica te doen dragen. Dit ingetuit zal een gedentreeken zijn van de uitmuntende gevoelens van genegenheid en verknochtheid, die gij aan ons berekend hebt, en van die geenen, die wij altijd voort de hongarische nade gekoerd hebben. Voor het overige; vertrouwen wij volkomen, dat de staten de maatregelen van verdediging, met dienselfden lijver,

den zij ons in den begijne getoond hebben, zullen voleindigen; zijnde wij voor u allen, en voor ieder van u in het bijzonder, nu toegelegen Souverein.

Gegeven in onze koninklijke vrijstad Presburg, den 20sten October 1808.

(geteekend,) F R A N S. (Utrechtsche Courant van den 16 Nov.)

W E S T F A L E N.

KASSEL den 3 November.

Bij een koninklijk decreet, van den 19den October, zal er in de geheele uitgestrektheid des rijks eene geldleening van 20 millioenen franken plaats hebben, welke, uitsluitender wijze, tot afdoening van het achterstallige zullen worden gedestineerd. Het montant van deze somme zal verdeeld worden in 100,000 obligatiën, ieder van 200 franken. De geldschieters of houders van die obligatiën zullen de volgende jaarlijksche interesssen genieten, te weten: voor de obligatiën, die voor den 1sten Januarij 1809 zullen worden betaald, 6 percent; voor den 1sten Julij 1809, 5 percent; voor den eersten Januarij 1810, 4 percent. Ingevolge de voordeelen en de zekerheid, welke deze geldleening verschafft, zullen de inwoners, die in evenredigheid van hunne vaste goederen, capitalen, of andere roerende eigendommen, de somme van 5000 franken en meer bezitten, in deze leening voor eene halve, eene geheele of verscheiden obligatiën van 200 franken moeten deelnemen, volgens eene orde van opvolging, die in het decreet is bepaald. Zoodanig, dat, bij voorbeeld, zij die tusschen de 5000 en 10,000 franken bezitten, eene halve actie van 100 franken zullen koopen; van 10 tot 20,000 franken, eene geheele, van 200 franken; van 20 tot 40,000 franken, twee actiën; van een millioen tot 1,200,000 franken, 60 actiën, welke zoo veel bedragen als 12,000 franken.

(Moniteur van den 12 Nov.)

ZEE- RIVIER- SCHEEPS- EN WEDER- BERIGTEN.

Den 15den November, in Texel binnengekomen Eysse Jans, de 6 Gebroeders, van Fahrland; niets uitgezeld; de wind Z. W.

Den 13 en 14den, in 't Vlle niets gepasseerd; de wind het kompas rond en Z. W.

Den 12 en 13den, op Westerschelling niets gepasseerd; de wind Z. W. en O. Z. O., stil.

KOOPHANDEL, FABRIJKEN EN TRAFIKKEN.

'Er komen thans, (schrijft men van Weenen, in dato 26sten October II.) verscheiden transporten met boomwol van Odesa, over Brody, op russisch voertuig, hier aan; dit is alhier een nieuw schouwspel. Een paard, met een klein wagentje op 4 wielen, slechts 4 baten te zien voeren.

Van Triest wordt, in dato den 20sten October, gemeld: sints eentigen tijd hebben reeds wederom andere hulzen shier, onder welken Pietro Sartorio, en Saffaro en comp., hunne betalingen opgehouden, en, uit hoofde van het plaats grijpend wancredit, vrees men den val van nog anderen.

Van Cronstadt wordt, in dato den 1sten October geschreven: „ Van den 30sten Augustus tot den 26sten September zijn 12 koopvaardij-schepen, met onderscheiden russische waren, van hier onder zeil gegaan, te weten: 3 russische, waarvan 1 naar Boston, 1 naar Rotterdam en 1 naar Tonningen; 2 pruisische, als: 1 naar Charleston en 1 naar Lisfabon; 1 Inbecker, naar Lisfabon; 5 amerikaansche, als: 3 naar Boston, 1 naar Baltimore, en 1 mecklenburgsch, naar Lisfabon.

PUBLIEKE FONDSEN.

Den 11den November waren, op de beurs van Parys, de prijzen der publieke fondsen als volgt: 5 pcts. geconsol., interest doende met 22 Sept. 1808, 80 fr. 75 c. Idem, interest doende met 22 Maart 1809, 78 fr. 55 c. Actiën van de franche bank, 1250 fl. o c.

De beursprijs van diverse effecten was, op Dingsdag den 15den November 1808, te Amsterdam, als volgt:

H O L L A N D.

Table with columns for instrument types (e.g., Oude Obligatiën, Receptiën) and their respective values and interest rates.

A M E R I K A.

Table listing American financial instruments like 'Bij Willink en Staphorst' and 'AMERIKAANSCH FONDSEN' with their values.

D E N E M A R K E N.

Table listing Danish instruments like 'Op de Kroon' and 'Op de Tollen' with their values.

S P A N J E.

Table of Spanish financial instruments like 'Bij Ekenique' and 'Bij Hope en Comp.' with values.

O O S T E N R I J K S C H - K E I Z E R L I J K E.

Table of Austrian instruments like 'Op de Weenerbank' and 'Dito, bij Idem' with values.

Table of instruments from Russia, Portugal, Sweden, and Saxony with values.

BEVOLKING. GEBORTE- EN STERF- BERIGTEN.

Te Sint- Gall, in Zwitserland, is een meisje geboren van eene zeldzame monstrueuse gedaante; hetzelfde, alhoewel het slechts weinige oogenblik heeft geleefd, waargenomen, en aldus beschreven. Het hoofd was zonder hersenen. Het aangezicht, hetwelk van gewone grootte en was, had slechts een oog, even als de dichtstrijke cyclopen, vlak boven de neus, en aan de eene zijde van hetzelfde was een zeer laag uitwas.

Een ander monster is, in het laatste van September, te Digrano, in venetiïsche geboden: hetzelfde bestond uit twee lichamen, die van een vereenigd, maar van omderen verdeeld waren; het had slechts een hoofd en twee armen; maar vier deelen, vier beenen, en de manlijke deelen dubbel en zeer gelijkvormig; het kleinste der twee had een oors. De onderste uitwendens waren niet gelijkelijk doorvoed, en zeer anders wel gemaakt. De Heelmeester en Priester der plaats hebben hun best gedaan, om het leven van dit vreemde schepsel te verlengen, maar alle hunne zorgen zijn vruchteloos geweest: hetzelfde is 48 uren de geboorte gestorven. De regering heeft niet toegeestaan, dat het begraven, maar heeft het in een fles met wijn-geest doen bewaren, hetzelfde de nieuwsgierigheid der geleerden en natuurkundigen aanbieden.

WETENSCHAPPEN, LETTEREN EN KUNSTEN.

Bijzonderheden wegens Opper-Canada.

(Extract uit de britsche bibliotheek.)

Men kan geene beschrijving van een gedeelte van Amerika geven, der onze kennis iets toevoegen. Wij hebben zoo weinig licht over eerste inwoners van dat wereld-deel verkregen, gelijk mede over hun vorigen en tegenwoordigen staat, dat het nog geen tijd is, om zich daaraan in beschiegelingen inelaten. Wij kunnen nog niet verklaaren, hoe zoo uitgestrekte landstreek, die niet minder verscheidenheden in hare streken en voorbrengfels oplevert, dan de oude wereld, op het oog hare ontdekking alleen door wilde volkeren is kunnen bewoond. Het is insgelijks onmogelijk te zeggen, welke de oorzaken zijn geweest, die aan de schoone schilderijen der natuur zulk eene grootheid en lijfelijkheid gegeven hebben welke men elders niet vindt. Eenige meenen, dat het zuidelijk gedeelte van Noord-Amerika ook is opgedroogd, en dat men insgelijks de meeren van Canada van tijdt tot tijdt zal opdrogen, waar door de landstreek, welke zij thans sloopmt, te voorschijn zal komen. Deze verschillen behooren tot natuurkunde; mijn voornemen is niet, om dezelve hier te verhandelen.

Het luchtgetel van Opper-Canada is minder ongestadig dan dat van Nederland. Zoo dra de winter eenen aanvang neemt, hetgeen tegen kerstmis heeft, heerscht er gedurende drie maanden eene strenge koude. Zij mindert tegen het einde van Maart; doch het is niet dan met het van April, dat de groeijsig weder ontkiikt. Van dien tijd af doet zij vorderingen: de erwten zijn, na zes weken, dat men dezelve geplant bruikbaar. De zomer is, in dat gedeelte van Opper-Canada, heet, in het zuidelijke van Engeland en in het noorden van Frankryk, warmte der hondsdagen is meer afmattende; dan die men te Jambly voelt.

Van het begin van Junij tot op het einde van Augustus blaast 'er blazende den dag, een gestadige westen wind, en des avonds is deze delijk. Men heeft de overeenkomst opgemerkt, welke bestaat in deze afwisselende winden en de zee- en land-koelers, die men West-Indien waarnemt. Op het meer Huron, en op het betende welke niet van eene luchtige gedaante zijn, gelijk de Meer- Ontario, is de wind meest veranderlijk, en wanneer hij uit het blaast, is dezelve vergezeld van eene dikke mist. Naar mate, dat zoen vordert, doen zich de geregelde dag- en nacht- winden minderen gevoelen; en wanneer eindelijk het koud seizoen neemt, wordt de wind eene zoo ongestadig en veranderlijk, als op andere hoog- breedten.

'Er zijn geene ziekten, die bijzonder aan Opper-Canada zijn. Oftehoen de westelijke streken meer dan een eeuw lang van een deels bevolkt zijn, heeft 'er de kinderziekte nocht gekend. Men heeft 'er kunstelijk de koopkineming ingevoerd, waar voortdurend van alen gebruik hebben gemaakt. Sedert het opzetten van dit tijdschrift, heeft zich het volk aan het gebruik van sterft, buitengewoon overgegeven; men is van oordeel, dat zulke de knootten, die voortaan zeer te zwang waren, heeft door Maar het is waarschijnlijker, dat het uitroeljen van een sphen dezelve heeft veranderd.

Men vindt 'er vele versteeningen: alle de platte rotzen, bij welke zich het meer Erie bevindt, gelijken niets, dan eene versteende klomp. Men ontmoet 'er bij elke schrede eenige zelfstandigheid, welke door hare gedaante naar doet zien, dat zij voormaals tot het dieren- of planten- heeft behoord. Eenige jaren geleden, heeft een reiziger, in landen van een zijner kennissen, eene geheele versteende hand gezien; die brak niets aan, dan het tweedeld van de voorste vinger, welke door een toeval scheen verloren te zijn geraakt. Zij, die op de rivier Saint- Pierre (Mississippi) koophandel drijven, zeggen, dat eenige ouder hen in handen van inboorlingen een kind hebben gezien, hetwelk geheel versteend was; dat zij getracht hadden het te koopen, wach dat de wilden het als eene

Gotheld aanfchouwen, en dat geen aanbod hen kon bewegen daar van afstand te doen. Behalve de natuurlijke aardigheden, zijn 'er van eenen anderen aard, die belangrijker voorwerpen opleveren; het zijn de ruis- en der onde forteressen, die het werk eenes geslachts van menschen schijnen te zijn, geheel verschillende van de tegenwoordige inboorlingen. Dez hebben geenelei overlevering van den oorsprong dezer werken, en geene kennis van het gebruik, waar toe zij bestemd waren. Het zijn geregelde omtrekken, meestal gebouwd op plaatsen, aan de eene zijde door eenegracht, door eene hoogte, of door een ontoegankelijk oever versterkt. De muren, die ze omringen, zijn in den grond gebouwd en hebben nog tegenwoordig vier à vijf voeten hoogte. Voormaals hebben zij veel hooger moeten zijn, want op hunne puinhopen zijn zeer groote boomen gegroefd. Van het noordelijk gedeelte des meers Ontario, vertoonen deze werken eene onafgebrokenne lijn, voortgaande tot bij de rivier, en overkruisende de groote vlakke, die zich tot aan de Missisippi uitstrekt. Men kan ook, als een bijzonder geval aanmerken, dat Neder-Canada opgepropt van ratten is, zonder dat men 'er echter ooit een eenigen boven de watervallen van Niagara heeft bespeurd.

Het is reeds lang, dat de groote meeren trapswijze afcemen. Men heeft berekend, dat, gedurende negen jaren, de wateren meer dan twee voeten in regtfandige hoogte zijn gedaald, gevolglijk kan het niet misfen of de waterval van Niagara moet naar gelang hier van insgelijks verminderen. Hier uit volgt, dat men geen vertrouwen kan stellen op de berekeningen van eenige reizigers, omtrent den tijd, welke de wateren benoedigd hebben gehad, om de rots uitteholten, waar door zij zich nederstorten; daar het bewezen is, dat voormaals de sluis-opezing veel grooter was, en dienvolgens hare invreting veel sterker. De doorgang der wateren, van het hooge meer en andere verhevene stroomden, is het meer van Ontario, is, zonder daarbij de bronnen en beaken in aanmerkingen te nemen veel sterker, dan de waterval van Niagara. De natuurkenners zijn verwonderd geweest te vernemen, dat de *Cashe* plant, welke op de oevers der Ontario groeit, dikwijls drijvende gevonden wordt op de kusten van Noorwegen.

De hennip-teelt in beide de Canadas heeft onlangs den aandacht van het Publiek en het gouvernement gaande gemaakt. Men heeft getracht dezelve aanmoedigen, het zij tot de benoedigheden der vloot, het zij als een voortbrengfel tot andere noodwendigheden bruikbaar. In Opper-Canada zaait men ze omtrent den 10den Junij, en, indien het seizoen gunstigs, brengt ze gewonelijk tien centners per akker voort. Men betaalt een dollar (omrent eene rijksdaler,) om zestig pond daar van te bereiden; hetwelk echter aas een arbeidsman slechts eenen dag werk verschafft. Deze prijs zal altijd verhoeden, dat de hennip van Canada zich tegen die van Rusland zal kunnen staande houden, alwaar het werksloon buitengemeen laag is. 'Er is dus geen ander middel, om dezen rak van naarstigheid in wezen te houden, dan 'er het gebruik van eenige werktulgen in te voeren. Het gouvernement heeft 50 ponden sterling, voor ieder greded gemaakt, en tot den verkoop geschikte last hennip aangeboden; doch de hooge prijs van het werksloon heeft deszelfs pogingen nutteloos gemaakt.

Het gebruik van tabak is in Europa en mischien overal zeer verminderd. Het is intuschen bewezen, dat het altijd voor Amerika het onderwerp van een aanmerkelijken rak van koophandel zal opleveren. 'Er komt veel voort in de westelijke provintien, en, zonder twijfel, zal dit een gewigtig voorwerp van aankweeking opleveren. Men heeft reden, om te gelooven, dat Canada eenmaal veel wijns zal voortbrengen. De wijngaarden, die men 'er geplant heeft, geven 'er voortreffelijke druiven. Opper-Canada wordt niet gehouden rijk in delfstoffen te zijn; men heeft zelfs niet verondersteld, dat men 'er kostbare metalen zoude vinden. Intuschen denkt men, uit genoegzaam zekere narigten, te kunnen opmaken, dat 'er goud is aan den anderen kant der meeren. Een inbooring bragt op een dag eene zeer zware zelfstandigheid aan, en die gelijkenis had, met een soort van bergstof, of zekere metaal stof. Alle leden, aan welken zij werd aangeboden, hielden het 'er ook voor. Een reiziger nam 'er een monster van mede, om 'er den proef van te nemen; doch hij verloor het met al zijn bagage, door het vergaan van het vastutz, waar op hij zijn overtocht ondernomen had. De inbooring verzekerde hem, dat men gemakkelijk eene menigte van deze stof zoude verkrijgen, en dat bij het volgend jaar een veel grooter kwantiteit te Amherstbourg zoude brengen.

'Er is in deze provintie eene societelt opgericht tot aanmoediging van den koophandel en landbouw. Voorleden jaar bepaalde de wetgeving eene fom van 400 ponden sterling tot aankoop van eenige roestellen voor phijfische proefnemingen, welke in eene der middelste en meest bevolkte streken zullen geplaatst worden. Men heeft ook 1200 pond. sterl. toegeestaan tot verbetering en onderhoud der publieke wegen. Wanneer men in aanmerking neemt, dat de bevolking niet boven de 40,000 zielen behoort, kan men zich niet weerhouden verwonderd te zijn over deze milde schikkingen; en men is gewoodzaakt, achting te hebben voor de inwoners, zamen gesteld uit menschen van alle nationen en van alle talen. De hollandsche boeren onderscheiden zich door hunnen werkzaamen aard. De inwoners, uit de Vereenigde Staten gekomen, zijn over het algemeen het uitfchot van het land, welke zij verlaten hebben; doch zij zijn behendig in het gebruiken der bijl, en bezitten bij uitstek de kunst, om boeschen in staat van bebouwing te brengen. De Franschen van Opper-Canada schijnen zonder bekommering te leven. De bergbewoners van Schotland behouden hier hun nationaal karakter.

De kerkelijke leer in Opper-Canada is die van de engelsche kerk. De geestelijkheid is onder opzigt van den Bisshop van Québec. De traktementen der geestelijke beambten worden door den Staat betaald, uit hoofde, dat de inkomsten der landerijen genoegzame fondsen daartoe verschaffen. Deze wijze van betaling verhindert de processen der kerkpfelen, die elders voor de geestelijkheid eene onoverkomelijke moesijlijkheid is. Behalve de traktementen van gouvernements wege, heeft hen de societelt der zendelingen iets toegevoegd, hetgeen het geheele salaris van ieder bedienaar des heiligen Euangelliums op ongeveer 200 pond. sterl. in het jaardoet beloopt. Men moet niet vergeten eene opmerkelijke nieuwigheid te melden, die door het britsche gouvernement, omtrent het stelsel der tienders, met betrekking tot dit land, is ingevoerd. In plaats van het tiende gedeelte der voortbrengfelen, behoudt zich het gouvernement, bij iedere inwilliging van land, het tiende gedeelte der landden voor, tot het onderhoud der geestelijkheid. Ondertuschen, daar men geene sommen vaststelt, om deze, voor de kerk bestemde, landden vruchtbaar te doen maken, is het te vreezen, dat, in het vervolg, 'er veel moesijlijkheid; zoo voor de geestelijkheid als voor de gemeente uit ontfaan zal.

Men heeft onderscheiden malen beproefd, om in de steden en dorpen scholen op te richten, doch gebrek aan fondsen heeft alle deze voornemens vernietigd. Men heeft tot dit gebruik landerijen voorbehouden, op deszelfs voet als die, welke men voor de betaling der geestelijkheid be-

stelt; doch zoo lang de bevolking van het land zoo traag en billig zal, zal men geene meesters vinden, die zich met eene besting in land aan te witten vergevoelen. Men heeft intuschen reizen, om te gelooven, dat men wetere district-scholen zal hebben, doordien men, behalve de prictoucheer bealingen, hen een inkomen uit de opbrengsten der provintie zal kunnen verschaffen.

De societelt der zendelingen van de Vereenigde Staten heeft eenige hert Agenten naar de inboorlingen gezonden; doch weinigen, uitgezonderd de Kwakers, zijn gegaan, om bij deze volkeren s'chts eene eenvoudige geschiktheid tot de kennis en zekelunde voor te brengen. In meest dan een dorp hebben hunne pogingen een goet gevolg gehad. Dit dorp ligt bij de rivier de Nieuwe Teem, in het westelijk gedeelte, behoorende aan de nare Delaware. Ondertuschen ingezetenen van dezen aard hebben leeren lezen en zelfs een weinig schrijven. Zij begeven zich geregel naar de kerk, waar zij des zondags predikation aanhooren; wordende, dan in het engelsch, den in hunne moedertaal, uitgesproken. De vrouwen zingen, op eene vrij goede wijze, psalmen en lofzangen. De droe kenschap heeft in dit dorp bijna geheel geen plaats meer; en dit is de eerste stap, welke men te doen heeft, om de inboorlingen nuttige kennis te doen verkrijgen.

MINISTERIE van MARINE en KOLONIEN.

** De Minister van marine en kolonien, voornemens zijnde aantebesteden de leverantie van de benoedigde victualien en brand voor Zieper Majesteits schepen en mindere vaartuigen van oorlog, en zulke voor den tijd van tien maanden, beginnende met den 1ten Januarij 1809, en eindigende met den 31ten October deszelfs jaars, nooigt, bij deze, alle ingezetenen des rijkts, welke mogten inclineeren tot deze generale leverantie van brood, beschuit, spek, vleesch, gort, groene-erwten, pruit, erwten, witte rol erwten, krapfche boonen, witte boonen, boter, kalf, boom olie, azijn, jenever, pekel-haring, fokvisch, zuurkool, delf, pelen, groentens, zout, peper, mostertzaad, rijen, rijst, pierst, koren, gort, pruimen, corenten, sijnroop, rozijnen, hoenders, bosfen-nat, brandhout en steenkoolen, voor 's Konings schepen en vaartuigen van oorlog, en zulks onder de bepaling omtrent het tijden en daten der markt-prijzen, zoo als dit bij de conditien nader wordt omschreven, om voor of uiterlijk op den zes-en-twintigsten dezer maand November, francs, aan het ministerie van marine en kolonien, intezenden eene gedetailleerde opgave van den prijs, waar voor men zich met deze leverantie, voor ieder artikel, zoude willen belasten, dezelve met een motto of spreuk te onderteekenen, en hante namen, met die der borgen, in een afzonderlijk verzegeld briefje, hetzelfde motto of spreuk te opschriften hebbende, er bij te voegen; zullende omtrent alle de ingezondene prijzen de sijnste geheimhouding in acht genomen worden.

Strekkende wijders ter ondertigting van een legelijk, dat inschrijvingsbiljetten ingekomen zijnde, dadelijk tot het opnemen derzelve zal worden overgegaan, ten einde te besliffen, welke der ingezondene het minst drukkende voor het rijk zijn, waaneer als dan het verzegeld briefje behoorende tot het alzo beoordeelde stuk, zal worden geopend, en den zender of de zenders genoodigd, om zich te verveegen bij het ministerie voornoemd, om met hetzelfde te contracteeren; nogmaas zullen 'er geen contracten worden aangegaan, dan met in dit rijk gedomicilleerde personen, hebbende de noodige bekwaamheid en verische, en kunnende tot de borgen stellen; ook zal niet gecontracteerd worden met die genen, welke te voren mogten hebben bekend gemaakt, onder welke motto zij hun aanbod hebben ingeleverd, of die aan iemand, wie hij zij, tot het ministerie behorende, hunne aanbode prijzen mogten hebben medegedeeld, of welke op de eene of andere wijze mogten hebben gemacht zich te infineeren; en wordende voorts de gedadigens, bij deze aangemaand, om geene onbepaalde prijzen optegeven, of voor eenig artikel geen prijs te bepalen, noch te stellen voor een zekeren prijs minder te leveren, dan een ander, vermits dit niet anders kan strekken, dan om de overige gedadigens te ontmoedigen en zich op eene indirecte wijze van de leverantie meester te maken.

En daar het verlangen van hem Minister is, om, zoo veel mogelijk, ieder in de gelegenheid te stellen, om niet blindelings maar met volkomen kennis van zaken, naar deze leverantie te kunnen dingen, wordt eene legelijk geïnformeerd, dat de primitive prijs waar naar de berekening van rijzen of dalen der marktprijzen geschied, genomen wordt volgens het daaromtrent bepaalde bij de conditien van aanneming; terwijl de markt-prijzen, welke dienen moeten tot de berekening der verhooging en vermindering, worden ingewonnen van de volgende steden.

Van Amsterdam en Rotterdam, voor alle de artikelen, welke aan verhooging en vermindering onderworpen zijn.

Van Aikmaer, voor gort.

Van Dordrecht, voor tarwe, rogge, zout en fokvisch.

Van Edam, voor kaas.

Van Eekhuizen, voor pekelharing.

Van Gouda, voor kaas.

Van Groningen, voor vleesch en spek.

Van Leeuwarden, voor boter.

Van Maaslandsluis, voor pekelharing.

Van Purmerend, voor vleesch en kaas.

Van Schiedam, voor jenever.

Van Utrecht, voor groene-erwten, blaauwe-erwten, witte-rol-erwten, krapfche en witte boonen.

Van Vlaardingen, voor Pekelharing.

Van Zwolle, voor vleesch en spek.

Wordende eindelijk een ieder geïnformeerd, dat de conditien, waarop deze leverantie zal worden aanbested, ter vifte zullen liggen ter generale secretarie van het ministerie, en dat dezelve voorts zullen worden verzonden aan de Heeren Burgemeesters of Regeringen van de onderskaande steden en plaatsen, met verzoek, om daar aan de noodige publiciteit te geven, als aan die van Amsterdam, Aikmaer, Arnhem, Assen, Aurich, den Bosch, Brielle, Delfzyl, Dordrecht, Edam, Emoden, Eekhuizen, Goes, Gouda, Groningen, den Haag, Harlingen, den Helder, Heilvoetfluis, Leeuwarden, Maaslandsluis, Middelburg, Purmerend, Rotterdam, Schiedam, Utrecht, Veere, Vlaardingen, Zierikzee en Zwolle.

En dat de monsters, waar naar sommige artikelen moeten geleverd worden, mede zullen te zien zijn ter generale Secretarie voornoemd.

Amsterdam,

De Minister voornoemd,

den 8ten November 1808.

VAN DER HEIEM.

MINISTERIE van BINNENLANDSCHE ZAKEN.

** De Commissie tot het afnemen van het examen der Prijs-rijzen brengt, bij deze, ter kennis van alle de daarbij belanghebbenden, dat zij hare werkzaamheden zal hefvaften, op den 1den December aanstaanden, kunnende mitsdien alle die genen, welken begeeren geëxamineerd te worden, zich, op den voet als bij vorige advertantien, adresfeeren aan den

President der Commissie, den Staats-Raad en Professor S. J. Brujnsman, te Leyden.

Leyden, den 11den November 1808. *Uit naam der voorschreeve Commissie,*
D. HEILBRON, Cz., *sungeerend Secretaris.*

* * * Wordt bij deze aan alle belanghebbenden, of die eenige verzoeken of voordragten zouden willen doen, bekend gemaakt, dat de Commissie van landbouw, in het departement Brabant, hare gewone vergadering zal houden, op Maandag den 21sten November 1808, des namiddags ten 5 uren, in een der vertrekken van het departementaal hotel, te Hertogenbosch.

Op last der Commissie voornoemd,
C. F. WESSELMAN, Secretaris.

* * * De Commissie van landbouw, in het departement Drenthe, brengt ter kennis der belanghebbenden, dat hare gewone herfst-vergadering een aamwaz nemen zal, op Maandag den 21sten November 1808, in het gewone l. caal, te Assen.

Assen, den 4den November 1808. **J. J. W. VAN PREHN,** Secretaris.

* * * Wordt, hier mede, aan alle belanghebbenden, of die eenige voordragten willen doen, bekend gemaakt, dat de Commissie van landbouw, in het departement Gelderland, hare gewone najaars vergadering, zal houden, op den 25sten November aanstaanden, op het departementaal gebouw, binnen Arnhem, alwaar zich dan elk kan adresseeren.

Ter ordonnantie van voorschreeve Commissie,
W. R. OPTEN NOORT, Secretaris.

* * * De Commissie van landbouw, in het departement Maasland, zal hare gewone vergadering houden, alhier in den Haag, op Dingsdag den 20sten November 1808, 's middags ten 10 uren. Die gene, welke eenige verzoeken of voordragten hebben te doen, kunnen zich daarmede verzoegen, of dezelve verzenden aan den Secretaris der voorsz. Commissie.

Den Haag, den 9den November 1808. *Op last der voornoemde Commissie,*
JOAN QUARLES.

* * * Baljuw benevens het Gemeente-Bestuur van 't Bild, convoceren, bij deze, de omslagpligtige ingezetenen van het Oude Bild, te St. Anna parochie, tegen Dingsdag den 20sten November 1808, 's voormiddags ten elf uren, in de parochie kerk aldaar, om:

1°. Te besluiten op eene te doene voordrag, om het traktement van den te beroepen Schoolonderwijzer, te St. Anna parochie, te brengen op een vast traktement van vier-honderd guldens, in gelijkheid der traktemen ten van de Schoolonderwijzers der andere parochien.

2°. Om uit hun midden te stemmen een getal van vier gecommitteerden, ten einde eventueel, mit en benevens Baljuw en Gemeente-Bestuur, in de vervulling van de vacature te voorzien, volgens de wet.

St. Anna parochie, *Ter ordonnantie van Baljuw en Gemeente-Bestuur voornoemd,*
E. VAN LOON.

MINISTERIE van OORLOG.

* * * Ingevolge autorisatie van Zijne Excellentie de Minister van Oorlog, van den 23sten Junij 1808, n°. 3, zal de Kolonel en Directeur van Waal en Maas, J. G. Siderius, door den Commissaris-Rapporteur in het district Brabant, te Geertruidenberg, op Maandag den 28sten November 1808, publiek doen verkoopen, de navolgende houtwaren, zeer geschikt tot timmerhout, als:

236 greine balken, zwaar 12 en 13 duim, lang 15 voeten;
 56 dito — zwaar 12 en 12 duim, lang 10 voeten;
 15 dito — zwaar 12 en 12 duim, lang 36 tot 44 voeten;
 8 Greine platen, zwaar 3 en 10 duim, lang 36 voeten.

Eindelijk nog een kwantiteit oud-hout.

De conditie zal acht dagen vóór de verkoop ingezettelijken, en nadere informatie te bekomen zijn bij den Commissaris-Rapporteur voornoemd, in den Bosch, en den plaatslijken Adjudant te Geertruidenberg.

MINISTERIE van JUSTITIE en POLITIE

* * * Alzoo, op den 9den September 1808, op de Oude Bildzyl, in het departement Vriesland, is overleden een *Albert Diederich Ockelman*, en het niet bekend is wie deszelfs naaste erfgenamen zijn, zoo worden alle die genen, welke zouden mogen sustineeren erfgenamen, *de in testato*, van voornoemden *Albert Diederich Ockelman* te zijn, verzocht, zich, vóór den 12den December aanstaanden, met behoorlijke bewijs, te adresseeren ter Secretarie van 't Bild; zullende, bij gebreke van dien, met de nalatenschap worden gehandeld, zoo als naar regten bevonden zal worden te behooren.

St. Anna parochie, *Ter ordonnantie van Baljuw en Geregte van 't 2de district,*
E. VAN LOON.

* * * Uit krachte van de autorisatie door het Gemeente-Bestuur van Ginneken en Barel, op *Adriaen M. van Hooydonk* en *Adriaen Wagemakers*, in qualiteit als door hetzelfde bestuur aangestelde Curators in den boedel en nalatenschap van wijlen *Adriaen Gysbregt*, verleid, bij edicte, ter puije van Ginneken gedaan, den 13den November 1808, zijde vóór de eerste maal gedagvaard, alle die genen, welken zouden willen kungen of mogen sustineeren tot de voorsz. nalatenschap gerechtigd te zijn, omme te compareeren of gemagtigden te zenden, ter ordinaire rolle van Heeren Prefessant en Schepenen van Ginneken en Barel voornoemd, die gehouden zal worden op Woensdag den 30sten November 1808, des voormiddags ten gewone ure, en zoo het als dan geen regtdag wezen mocht, tegens den eerst daarop volgende ordinaire regtdag; ten einde te antwoorden op den elich en conclusie, die als dan, namens voorsz. Curators, zal worden gedaan en genomen; en bij faute van dien, dat tegen de non-comparanten zal worden verzocht het eerste default, en voorts geproceder als naar regten.

H. VAN OPSTALL, Procureur.

* * * Allen die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan, of eenige goederen onder zich hebben, behoorende tot een gerepubliceerden en insolventen boedel van *Willem van Lies*, in leven Gaarder van de onbeschreyen middelen, te Hoogvliet, en aldaar, op den 30sten October 1808, overleden, gelieven daarvan op- en aangifte, ofte wel betaling, te doen; aan de Heeren *Iaac Tromer*, Secretaris van Hoogvliet, en wonende te Rhoon, of *Pieter Jansen*, Meester goud- en zilversmit, te Rotterdam, in qualiteit als bij den geregte van Hoogvliet voornoemd aangestelde Curators in voorsz. boedel, vóór of uiterlijk op den 30sten November dezes jaars.

* * * Alzoo de post van Directeur in het Tuchtshuis binnen de stad Breda vacceert, zoo worden die genen, welke daartoe inclineeren en in staat zijn de aldaar, met goed succes, geëxercereerd wordende tapijten-fabriek, voor eigene rekening voort te zetten, verzocht, zich aan Heeren Regenten van dezelve huis te verzoegen, bij wien deswegens alle noodige informanten kunnen bekomen worden.

JUDICATURE over de Middelen te Water en te Lande.

I N N A A M D E S K O N I N G S.

In de zaak van den Substitut-Fiskaal, over de middelen te lande, het ressort van Gorinchem, in naam en van wegen den Substitut-Fiskaal over de middelen te lande, in het ressort den Bosch en Eindhoven, R. O., requirant en eisfcher, contra *P. A. Smoliers*, gepatenteerd ter, en wonende te Culemborg, gerequireerden en gedaagden.

Schepenen Commissarissen ter Judicature over de middelen te lande, het ressort Gorinchem, gehoord de mondelinge pleetloofte, gezien en gemineerd de stukken, door de wederzijfche partijen onder Heeren Schepenen Commissarissen gefurneerd, en voorts gelet hebbende, op algeen, waar op in dezen te letten stond, en konde of mogte indeveert regt doende in den naam en van wegen *Zijne Majest. den Kon.* condeemneren den gerequireerden en gedaagden, om getuigenis der veheid te geven, en missien onder eede te antwoorden op zoodat artikelen, als aan hem van wegen den originalen requirant en eisfcher R. O., zullen worden voorgedragen, ter zake van den uitflag van kere twee oxdoofden met jenever, door hem gerequireerden en gedaagden op den 11den October der voorleden jaars 1807, op een binneland paspoort, uit Culemburg, aan *C. van Geel*, in den Bosch, afgezonden, en ter zake van zeker origineel declaratoir bijlet, 't welk die uivergezeld heeft; en condeemneren den gerequireerden en gedaagden, te kosten van dezen diffrente, des noods, ter taxatie en moderatie van Heeren Schepenen Commissarissen. Blijvende aan den gerequireerden en gedaagden onvreet, om, wanneer hij bij het hooren op dezelve artikelen in vermeeten, dat aan hem eenige vragen werden gedaan, uit welken antwoording in tijden en wiflen eenige akten tegen hem zalre zou kunnen worden gestaameerd, daar tegen zoodanige sustinden te veert als hij zal te rade worden.

Alzoo gevonnisd bij Schepenen Commissarissen ter Judicature over middelen te lande, in het ressort Gorinchem, op den 9den November 1808, en geprononceerd op dato.

In kennis van mij Secretaris,
A. D. GOETZEE.

Judicium den 9den November 1808.

I N N A A M D E S K O N I N G S.

SENTENTIE. In zake van *Mr. G. van Hasjell*, Substitut-Fiskaal, over middelen te lande, over het ressort Arnhem, R. O., eisfcher, in naam en van wegen den Substitut-Fiskaal ter zake van *L. Hardewijk*, Molenaar, Walp, gedaagden, in het zelfde kas, ter andere zijde.

Commissarissen ter Judicature over de middelen te lande, over het ressort van Arnhem, gezien en geëxamineerd hebbende den beschicconcluse, waar van ter rolle is gediend geworden, ten einde gedaagden, ter zake, op den 22sten November 1807, des avonds ten 20 uren, en dus na zonnen ondergang, had gemalen zonder daar toe oeffert te hebben gehad, ingevolge art. 16 der ordonnantie op het maai, de dato 17den December 1805, zoude worden gecondemneerd aan den eisfcher, R. O., opleggen en te voldoen, eenne boete van 4000 guldens, met condeemnatie van den gedaagden, in de kosten en zer procedure, des noods, ter taxatie en moderatie van Commissarissen. Mede gezien en geëxamineerd hebbende de schrifture van intendit, in de verificatien, daar bij, door of van wegen den eisfcher, R. O., onder inventaris, geproduceerd.

Voorts gelet op alles, wat ter materie was dienende en konde te veeren.

Commissarissen voornoemd, doende regt in naam en van wegen *Zijne Majest. den Koning*, vernemen den gedaagden en defallant, uit kraft van de tegens hem verleende defaulten, van alle experien, defallant, titatoir, en peremptoir, en alle weeren en defensien van tegen, die ogecomparaerd zijde, en geantwoord hebbende, zoude hebben konde doen en proponeeren; condeemneren den gedaagden en defallant, ter zake als bij den eisch vermeld, uit kraft van den geallegerden artikel van de ordonnantie op het maai, in eenne boete van drie, honderd guldens, en voorts in de kosten dezer procedere, ter taxatie en moderatie, des noods, van Commissarissen voornoemd.

Alzoo geëxamineerd, den 9den November 1808, en geprononceerd den 9den November daaraanvolgenden.

J. THEELOTT, Secretaris.

* * * Ten overstaan van den *Commissaris-Generaal van Zaken van de Koning*, tot de zaken van de convoijen en licenzen zal, op Woensdag den 21sten November 1808, des voormiddags ten elf uren precies, in het zekantoor te Rotterdam, aan de meestbiedenden voefkours verkoopen worden, het koninkrijk de *Erffins van Oldenburg*, met al deszelfs behooren; volgens inventaris, in zee genomen door den Koninkliken Kapitein *Tijss*, Kapitein *Cofenwinder*.

Iemand nadere onderrichting begeerende, adresseere zich ten kantore van den *Venducifer van Beestling*, te Rotterdam, alwaar het fchip is gende, in de Haringvliet, noordzijde, en aldaar des Maandags en Dingsdags vóór de verkoop, door een ieder zal kunnen worden gezien.

DIRECTIE van den WATER-STAAT.

* * * De *Directeur-Generaal over den waterstaat van het koninkrijk Holland* zal, onder deszelfs nadere approbatie, van tianndag den 23sten November 1808, te Amsterdam, in het locaal van den waterstaat, aanbesteden:

- 1°. Het verhoogen en verzwaren van een gedeelte der kruin en venloop, aan de zuid polders, zeedijk, ter lengte van ongeveer 3000 voet, in 3 percoelen;
- 2°. Het uitbrengen en verbeteren van een gedeelte van hütenglooi met het verhoogen en verzwaren dezer kruin en venloop aan ve, ter lengte van 51 roeden;
- 3°. De leverantie van ongeveer 1500 zware doornikfchen, aldaar.

De stukken deswegens zullen 8 dagen te voren te lezen liggen, te Rotterdam, in het Heeren-logement, en bij *Mr. Berkhout*, buiten de poort; te Breda, in de nieuwa-stads-herberg aan 't Ise; te Utrecht, in de Breda, te Zaandam, in den Oer; te Alkmaar, in den Burg, te Tolbat; in den Haag, bij *Pors*; en *Vanthoven*; op Halfweg, bij *Joukoo*; te Dordrecht, in *Beimweg*; te Harlertveld, in de drie, te Werkendam, in 's Lands Melvaren, en verder alom.

Waar van drie dagen vóór de besteding aan de gegadigden door directie aanwijzing in loco zal gedaan worden.

GENERALE DIRECTIE der PUBLIEKE SCHULDEN.

* * * Ten huile van convulsie der staatschulden kan eenig certifciefellig van certificaten, tegens konversien, voor esconpten, geproduceerd uit de negotiatio van 30 miljoenen, zoodat de ver van den 30 Maart 1808, uitgegeven, tot No. 2500 indicifve plaats hebben.